

Tajné vydávání zakázaných knih s texty Evangelia a promluvy papeže. Šíření ilegálních knih. Být co nejopatrnější, protože komunistický agent StB mohl být kdokoliv v mém okolí. Zní to dobrodružně, ale hrozil za to tvrdý komunistický kriminál. Mnozí přesto riskovali, aby se k obyčejným lidem dostaly křesťanské texty. Jedním z nich je i otec Rudolf Smahel, který se s námi rozdělí, jaké to bylo bojovat proti komunistické nesvobodě a skončit za to ve vězení.

Chci splnit tvou vůli

Otče, vyrůstal jste ve věřící rodině a ministroval jste jako kluk?

Ano, měl jsem to štěstí narodit se do opravdu katolické rodiny. Bral jsem jako privilegium, že jsem už jako malý asi sedmiletý chlapec mohl ministrovat u Sv. Mořice v Olomouci.

Měl jste se svou vírou někdy problémy?

Já ani moje sestry jsme nebyli v Pionýru ani v jiných organizacích, rodiče byli moudří. Měli jsme zkušenosti s různými ústrky, s pokusy o šikanu ze strany některých spolužáků i učitelů. Když jsme se sourozenci chodili do náboženství, doprovázeli jsme se navzájem pro případ, že by nás někdo chtěl zbit. Tehdy byly takové tendence.

Naši rodiče nás povzbuzovali, abychom byli stateční, že Pán Ježíš je ten, který nás miluje a který nás bude vždycky chránit.

Přelomem ve vašem životě byl i srpen 1968.

Jistě, protože mi vždycky dobře šly jazyky, dostal jsem se na Vysokou školu ekonomickou, na zahraniční obchod do Prahy. Jako studenti jednotlivých fakult jsme se setkávali k debatě, a tam jsem se seznámil i s Janem Palachem, s panem Holečkem i dalšími, kteří organizovali studentskou stávku. Jan Palach byl hluboce věřící člověk, evangelík. Když se vracel z brigád v Sovětském svazu, byl hluboce otřesený tím, co se tam děje. Říkal, že jestli toto k nám přijde, nebudeme moci nic nahlas říkat, že se budeme bát jeden druhého, že tady bude spousta udavačů. Bylo to svědectví, že totalita může nabrat velmi tvrdý směr. Proto nás všechny chtěl vyburcovat svou obětí, abychom to nedopustili. Ale myslím, že se opravdu nikomu nesvědilo s tím, co hodlá udělat.

Jak jste vnímal zprávu o smrti Jana Palacha?

Velmi mě to zasáhlo. Pamatuji se, že jsem šel do kostela na Příkopech, kde jsem se několik hodin modlil, prosil jsem za něj a také jsem přemýšlel, jak na to odpovědět. Když on udělal takovou velkou věc, co udělám já?

Proto jsem říkal Pánu: „Chci se ti celý vydat a splnit tvoji vůli.“

Tiché myšlenky přicházely už dříve, ale já jsem se tam v kostele rozhodl a začátkem dubna podal přihlášku na bohosloveckou fakultu. I přes ten velmi prestižní obor, jakým byl zahraniční obchod, i přesto, že jsem v té době chodil s jednou dívkou.

Měl jsem to štěstí, že jsem se ještě stihl přihlásit v roce 1969 na bohosloveckou fakultu v Olomouci, byli jsme posledním povoleným ročníkem, který tam mohl studovat. I v semináři nás připravovali na to, že v době totality může být církev v katakombách, byli jsme duchovně vybaveni do těžkých časů.

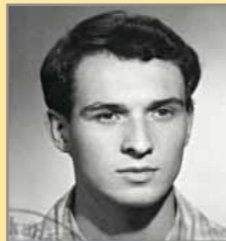

Jsou slyšet i názory, že Jan Palach byl sebevrah a že se to neslučuje s křesťanskou morálkou. Co si o tom myslíte?

Nebyla to sebevražda, ale obět'. Podobně jako za druhé světové války se vojáci obětovali za vlast. Jeho myšlenka byla vzbudit v českém národě hrdost, statečnost, nenechat se zdrtit totalitou a strachem. Nebyl to neurotický nebo depresivní člověk, naopak byl hluboce přemýšlivý a prožíval velkou bolest nad ztrátou svobody umocněnou vstupem vojsk Varšavské smlouvy.

KDO BYL JAN PALACH?

Jan Palach byl studentem Filosofické fakulty UK, který na protest proti okupaci Československa v srpnu 1968 a proti potlačování svobody obětovoval svůj život.

V lednu 1969 se v jednadeceti letech zapálil na Václavském náměstí, aby vyburcoval veřejnost a politiky z pasivního přijetí okupace a nesvobody. Jeho životní příběh přibližuje i film Hořící keř.

Po vysvěcení jste se pustil do vydávání a tisku křesťanské literatury, což bylo zakázané. Měl jste strach?

Můj duchovní rádcé mi vždycky říkal, že je důležité vážit si zdraví a svobody, ale že on obětoval Pánu Ježíši vše. Říkal: „Zvaž to před svatostánkem.“

Mě inspirovali kněží, kteří se vrátili z vězení v padesátých letech a opět se pustili do samizdatu (utajené texty a výtisky s křesťanským obsahem). Byl jsem tenkrát bez státního souhlasu – tedy nemohl jsem veřejně sloužit mše ani se jako kněz starat o farnost, a proto jsem si říkal, že samizdat bude náplní mojí práce. Dávali jsme si pozor, abychom se nikde nepodřekli, nedomlouvali něco telefonem, protože ty byly odposlouchávány, nepsali dopisy apod. Museli jsme dávat pozor, aby auta spolupracovníků nestála např. před farou, protože byli nasazeni lidé z okolí, kteří měli za úkol zapisovat SPZ aut. Věděli jsme, že kdykoliv může přijít tvrdý postih Státní bezpečnosti.

Jak se texty tiskly?

Pomocí cyklostylů. Z jedné cyklostylové blány se dalo udělat 80–90 kopií. Pak následovalo tzv. snášení, chodili jsme kolem stolu, kde byly hromádky jednotlivých stran a dávali jsme dohromady celé výtisky. Teh-

dy byl velký hlad po duchovním slovu. Tak vzniklo 55 titulů, katecheze, promluvy sv. otce Jana Pavla II. Poslouchali jsme vatikánský rozhlas a měli jsme několik výborných spolupracovnic, které přepisovaly texty z magnetáku buď na papír, nebo přímo na blánu.

Pak na tiskárnu přece jen přišli.

Ano, 10. září 1979 byl obrovský celostátní zátah na cyklostyly ve všech městech, kde bylo zatčeno spousta lidí. Estébáci využili systém nejslabšího článku, nevěděli jsme, kdo nás prozradil. Někdo mohl mít po nátlaku veliký strach, protože estébáci vyhrožovali vězením nebo tím, že děti nebudou moci studovat žádnou školu, dojížděli za dotyčným do školy nebo na pracoviště, kde ho deptali a zastrášovali.

Jak probíhalo vyšetřování?

Po zatčení jsem strávil 4 měsíce ve vazební věznici v Brně. Při výsleších jsem se intenzivně modlil k Duchu Svatému, připomínal jsem si slova: „Nestarejte se, co budete říkat, až vás předvedou.“ To mi pomáhalo, když na nás při výsleších řvali ve dne i v noci. Mohu říci, že zrovna mě nikdo fyzicky nebil, ale odpirali nám spánek, to bylo hodně nepříjemné.

Po čtyřech měsících nás propustili na svobodu, prý za nás intervenoval papež Jan Pavel II. Téměř rok byl klid a v září 1981 rozjeli veliký soudní proces. Dostal jsem dvouletý trest v Kuřimi ve věznici s ostrahou. Tam jsme museli velmi tvrdě pracovat, skládali jsme vagony na nákladovém nádraží, takže jsme celý den nosili pytle s cementem.

Jak se stalo, že o vašem procesu se psalo i v zahraničí?

V okamžiku, kdy jsme byli zavřeni, rádia, jako Svobodná Evropa, Hlas Ameriky i Vatikánské rádio, o tom začala vysílat. Než vypukl soud, jeden velmi statečný muž o nás vyvezl zprávu do Polska, kde ji předal pracovníkům Solidarity (hnutí v Polsku, které se postavilo komunistickému režimu), kteří říkali, že teď se o tom dozví nejen Sva-

JAK FUNGUJE CYKLOSTYL?

Speciální blána se vloží do mechanického psacího stroje. Ze stroje se odstraní pásek s černou barvou. Blána se probíjí jednotlivými písmeny a znaky, poté se vloží do cyklostylového stroje, načerní se barvou a pomocí otáčení bubnu se text tiskne na jednotlivé papíry. Nejdříve jsme otáčeli klikou, ale pak už jsme tiskli ve velkém a přimontovali místo kliky elektromotorek.

ty otec, ale celý svět. I díky procesu rázem vzniklo mnoho samizdatových tiskáren, které se rozšířily natolik, že už je StB nebyla schopna sledovat.

Jak dlouho jste byl nakonec vězněn?

Po 13 měsících jsem si podal žádost o podmíněně propuštění, kterému po zkráceném řízení se soudcem vyhověli, i přesto, že mu na mě nepřišel jeden z posudků. Posudek dorazil jen o den později, byl od Státní bezpečnosti a velice záporný. Kdyby dorazil včas, určitě bych propuštěn nebyl. Při propuštění jsem dostal obrovskou bednu dopisů ze zahraničí z Francie, z Floridy, z Austrálie, kde mi psali, že ví o mé nevině, že se modlí za to, aby mě a moje přátele propustili. V Německu vznikly pohlednice s našimi tvářemi, které byly zasílány prezidentu Husákově s výzvou, aby propustil tyto nevinné lidi, ale žádnou milost jsme nedostali. Byl jsem nesen modlitbou a tím, že StB se podařilo zničit jen asi 5 % toho, co jsme vytiskli.

Na co se těšíte a z čeho máte obavy?

Obavy nemám, vždycky jsem se mohl opřít o Ježíše Krista a Pannu Marii. Nikdy ne-

dostaneme naloženo víc, než uneseme. Radost mám z každého rána, poděkuji, že jsem se probudil a těším se na to, co mě čeká. Využívám každé příležitosti k povzbuzení lidí, jsem zapojen do služby vážně nemocným ve fakultní nemocnici jako duchovní pohotovost. Neustále jsem k dispozici, abych mohl dojet na JIPku nebo na ARO, pokutu za rychlou jízdu jsem zatím platil jen jednou (smích).

Měl byste nějaký vzkaz pro naše čtenáře?

Předeevším bych rád řekl, že Pán Ježíš mě nikdy neopustil ani v nejtěžších dobách, dával mi velkou vnitřní radost a jistotu. Vždycky jsem se snažil všechny vlohy a nadání, které jsem získal jako dar, např. cizí jazyky, rozvíjet a pracovat na sobě. Také jsem cvičil s činkami a byl jsem za to velmi rád, když jsem pak musel nosit těžké pytle ve vězení.

Můj vzkaz je: „Máš na to! S pomocí Boží, s pomocí Ježíše Krista, který je silnější než všichni nepřátelé.“

Děkujeme za rozhovor a přejeme mnoho Božího požehnání do vaší služby.

Káznice, neboli „díra“ v komunistické věznici.

Pomník Jana Palacha a Jana Zajíce v dlažbě před Národním muzeem.

Rudolf Smahel s rodinou.

Foto: archiv Paměť národa (www.pametnaroda.cz), blogspot.com, public domain, ÚSTR, foto P. Fialka

Celý rozhovor si můžete přečíst zde:

